

2024

Ympäristötilinpäätös

ASIKKALAN KUNTA

11.3.2025

Asikkalan ympäristönsuojelu

SISÄLLYS

1.	Yleistä ympäristötilinpäätöksestä	3
2.	Ympäristötulot ja ympäristömenot	4
2.1.	Ympäristötulot vuonna 2024	4
2.2.	Ympäristömenot vuonna 2024	4
2.3.	Ympäristöinvestoinnit vuonna 2024	5
3.	Ympäristönsuojelun edistäminen	6
3.1.	Muiden toimialojen toimet	6
4.	Ilmastotyö ja päästökehitys	8
4.1.	Ilmastosuunnitelman valmistelu	8
4.2.	Asikkalan päästökehitys 2007 – 2023	8
4.2.1.	Käyttöperusteiset päästöt	9
4.2.2.	Kulutusperusteiset päästöt	11

ASIKKALAN KUNTA

Rusthollintie 2

17200 Vääksy

www.asikkala.fi

1. YLEISTÄ YMPÄRISTÖTILINPÄÄTÖKSESTÄ

Ympäristömenojen ja –tulojen seurannan ja esittämisen lähtökohtana on vertailukelpoisen tiedon tarve. Tietoja kunnan tilinpäätöksessä esitettävistä ympäristömenoista ja – tuloista tarvitaan sekä oman toiminnan että viranomaistehtävien osalta mm.

- toiminnan johtamisessa, ohjaamisessa ja päätöksenteossa
- talouden ja toiminnan suunnittelussa ja seurannassa
- ympäristöasioiden taloudellisten vaikutusten selvittämisessä
- ympäristöriskien hallinnassa
- tiedottamisessa asukkaille ja muille sidosryhmille.

Tiedon käyttö on luonteeltaan sellaista, että euromäärien ei tarvitse olla aivan tarkkoja – menojen ja tulojen suuruusluokka on oleellisinta. Hyvin monet toiminnot pitävät sisällään ympäristömenoja, ympäristötilinpäätökseen on pyritty kokoamaan niistä oleellisimmat. Ympäristöasioiden taloudellinen merkitys on todennäköisesti jonkin verran suurempi kuin tähän kerätyt ympäristömenot osoittavat. Tietojen keruun luokittelu perustuu pitkälti yleiseurooppalaiseen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokitukseen.

Ympäristömeno aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka korjata ympäristöhaittoja, parantaa tulevaa ympäristönsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Menojen keräämisessä on noudatettu ensisijaisuuden periaatetta siten, että tähän mukaan otettujen menojen ensisijainen tarkoitus on ympäristönsuojelu. Ympäristömenoihin eivät sisälly ympäristölainsäädännön rikkomisesta johtuvat sakot ja maksut. Ympäristömenot voidaan myös arvioida, mikäli ei ole mahdollista erottaa niitä kirjanpitovelvollisen menoista.

Ympäristönsuojelun investointimenoiksi lasketaan menot, jotka syntyvät ympäristöhyötyjen tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi tai korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojelun tason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävä käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Investoinneissa huomioidaan varsinaisten ympäristönsuojeluinvestointien lisäksi ympäristönsuojelun tasoa parantavista osainvestoinneista johtuva lisämeno.

Ympäristömenojen vastineeksi kunta voi saada ympäristötuloja. Niitä ovat esimerkiksi viranomaistehtävien hoidosta saatavat lupa- ja valvontamaksut.

Ympäristötilinpäätös kattaa pääosin Asikkalan kuntaorganisaation toimintayksiköitä koskevat ympäristötuotot ja – kulut. Ympäristötilinpäätös rajaa mukaan kunnan omaan toimintaan kuuluvat kustannukset. Kunnan muut konserniyhtiöt on rajattu ympäristötilinpäätöksen ulkopuolelle.

Yhtiöitetty jätehuolto ei ole tässä ympäristötilinpäätöksessä mukana eikä myöskään Aurinkovuoren Vesi Oy:n vesi- ja jätevesimaksut.

2. YMPÄRISTÖTULOT JA YMPÄRISTÖMENOT

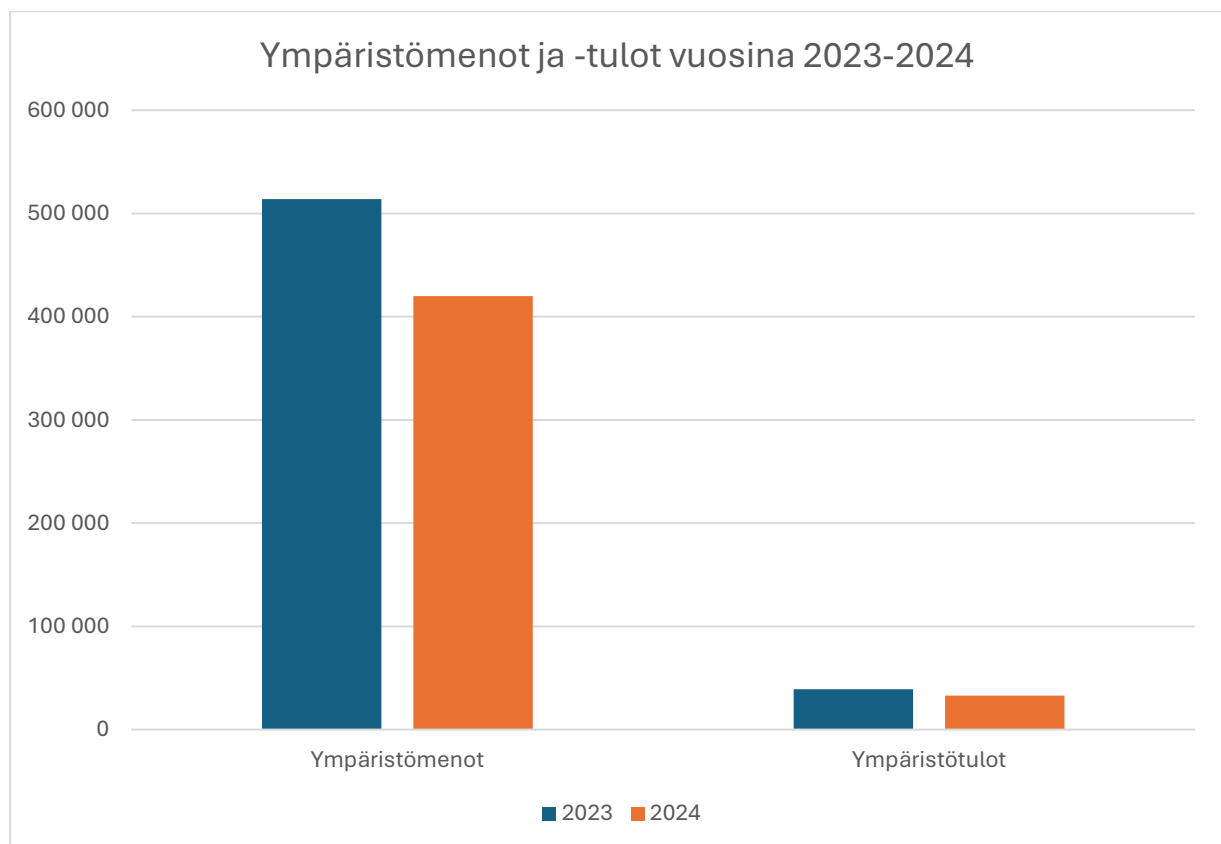
Ympäristotaloudelliset tunnusluvut kuvaavat kunnan taloudellista panostusta ekologiseen kestävyYTEEN. Asukasta kohden esitetyt kulut ja tuotot perustuvat kunnan väkilukuun 2024 vuoden lopussa (tilastokeskuksen ennakkotilasto 7 889 asukasta).

2.1. Ympäristötulot vuonna 2024

Kunnan yhteenlasketut ympäristötuotot vuonna 2024 olivat 33 000 euroa. Asukasta kohden ympäristötuottoja kertyi 4 euroa. Tuotot laskivat edellisestä vuodesta noin 6 000 euroa, mutta tuotoissa ei ole huomioitu yhteiskäyttöautojen tuottoja kuten viime vuonna. Toimintatuotot koostuivat ympäristönsuojelun viranomaistehtävien lupamaksuista ja avustuksista.

2.2. Ympäristömenot vuonna 2024

Ympäristökulut olivat 420 000 euroa. Asukasta kohden ympäristökuluja kertyi 53 euroa. Ympäristökulut pienenevät edellisestä vuodesta 96 000 euroa (Kuvaaja 1). Asikkalan kunnan ympäristökulut muodostuivat muun muassa kunnan kiinteistöjen vesihuolto- ja jätehuoltomaksuista sekä energiatehokkuustoimista, Vesijärvisäätiön avustuksista sekä ympäristönsuojelun viranomaistehtävien hoitoon liittyvistä kuluista.

Kuvaaja 1. Asikkalan kunnan ympäristömenot ja -tulot vuosina 2023 ja 2024.

2.3. Ympäristöinvestoinnit vuonna 2024

Myös ympäristöinvestoinneilla voidaan seurata kunnan kehittymistä ympäristöasioissa. Vuonna 2024 Asikkalassa investoitiin autosähkölatauspisteisiin, älyvalaistuksiin, kiinteistöjen energiatehokkuuteen, 313-tien kevyenliikenteenväylään sekä liikuntapalveluiden sähköiseen sovellukseen. Investointimenoja kertyi 65 000 euroa eli 8 euroa /asukas. Ympäristöinvestoinneista syntyi kunnalle myös tuloja toteutuksiin saatujen avustusten muodossa. Ympäristöinvestointien kokonaissummassa ei ole mukana 313-tien kevyenliikenteenväylän toteuttamisen kuluja.

Energiasäästöhankeessa tehtiin energiakatselmuksia ja -kuntotutkimuksia useisiin kunnan kiinteistöihin. Innovaatorahoituskeskus Business Finlandilta saatiin energiatukea ehdot täyttävien kiinteistöjen energiakatselmuksiin (kiinteistössä ei saa olla asuinkäytössä olevia tiloja). Energiatukea myönnetään energiansäästöä ja energian käytön tehostamista koskeviin investointi- ja katselmushankkeisiin. Energiatehokkuus ja lämmöntalteenotto on huomioitu myös Asikkalan uuden yläkoulun laitehankinnoissa.

Liikuntapalvelut kehittivät yhteistyössä SuperApp yrityksen kanssa uuden liikkumaan aktivoivan maksuttoman sovelluksen Android- ja iOS- laitteille. Sovelluksessa pääsee täyttämään aiemmin paperisena versioina olleita liikuntakorttia sekä erilaisia liikunnallisia haasteita, muun muassa porrashaastetta. Sovellus mahdollistaa lisäksi tehokkaan viestinnän sekä markkinoinnin ja sovellukseen on upotettuna liikuntapaikkojen sähköinen karttapohja sekä liikuntapaikkojen varausjärjestelmä. Sovellus löytyy sovelluskaupoista nimellä Liikkuva Asikkala.

Vuonna 2024 Asikkalassa jatkettiin yhteiskäyttöautokokeilua kolmella täyssähköautolla, joista kaksi on henkilöautoja ja yksi pakettiauto. Kunnan työntekijät käyttävät sähköautoja työajoihin omien autojensa sijasta. Yhteiskäyttöautoilu voi pitkällä aikavälillä vaikuttaa omien autojen hankinnan vähentymiseen ja siten edistää kestävästä kehityksestä. Täyssähköautoilu puolestaan vähentää hiilidioksidipäästöjä verrattuna polttomoottoriautoihin, joita toistaiseksi on valtaosa työntekijöiden omista autoista. Autot on hankittu leasing-sopimuksella ja käytännössä niiden kulut saadaan katettua matkakustannuksista syntyvillä säästöillä.

3. YMPÄRISTÖNSUOJELUN EDISTÄMINEN

Ympäristönsuojelua edistetään monella tavalla myös niin, että niistä ei näy erillisiä kuluja, nämä kulut kuuluvat viranhaltijoiden palkkoihin ja sivukuluihin. Näillä toimilla on kuitenkin merkitystä ympäristönsuojelun kannalta. Vuonna 2024 ympäristönsuojelussa keskityttiin erityisesti ilmastotyöhön ja ilmastoviestintään osana kunnan ilmastosuunnitelman valmistelua. Maaliskuussa Asikkalan kunta oli jälleen mukana maailmanlaajuisessa Earth Hour- kampanjassa. Lisäksi kunnassa vietettiin Päijät-Hämeen alueellisia ympäristöviikkoja toukokuussa sekä energiansäästöviikkoa lokakuussa. Kunta osallistui myös Miljoona roskapussia -kampanjaan.

Kesällä 2024 Asikkalassa tehtiin haitallisten vieraslajien torjuntaa yhdessä asukkaiden kanssa Crowdsorsa -mobiilipelin avulla. Sovellukseen kirjautuneet henkilöt voivat tienata torjumalla haitallisia vieraslajeja kunnan omistamilla alueilla. Vieraslajitorjuntaan osallistui mobiilipelin kautta 31

Kunta osallistuu myös mm. omaehtoisen ympäristönsuojelun tukemiseen vuosittain, nämä kulut sisältyvät viranomaistehtävien hoitoon varattuihin määrärahoihin. Vuonna 2024 omaehtoisen ympäristönsuojelun avustuksia myönnettiin kuudelle eri kohteelle mm. vesistöhoitotoimenpiteisiin, ympäristökasvatukseen, ympäristön siistimiseen yleisillä alueilla sekä vieraslajityöhön.

3.1. Muiden toimialojen toimet

Asikkalan kunnassa pyritään edistämään kestävästä kehitystä läpileikkaavasti koko organisaatiossa. Kunnan kiinteistöihin ostetaan mm. päästötöntä energiaa ja paperin käyttöä on vähennetty siirtymällä sähköisiin asiakirjoihin mm. työtodistusten ja palkkalaskelmien osalta. Myös henkilöstön pyöräetuuden käyttöönottohalukkuutta kartoitettiin loppuvuodesta 2024.

Helmikuussa 2024 Asikkalan kirjasto osallistui Suomen Luonnonsuojeluliiton ja kirjastojen yhteiseen Luonto lainassa -viikkoon, jonka teemana oli lähiluonto. Kirjastolle koostettiin myös Päijät-Hämeen ympäristöviikkojen ajaksi näyttely voittajajulisteista ja ajankohtaisista aiheista. Vuoden 2024 aikana Asikkalan luonnonystävät järjesti kirjastolla erilaisia tilaisuuksia mm. luennon linnuista. Lasten ja nuorten tietokirjapäivänä tietokirjailija ja ympäristökasvattaja Titta Kuisma kävi kirjastolla puhumassa ekaluokkalaisille. Kesäkuussa kirjastolla myytiin poistokirjoja sekä puretun koulun vanhoja opetustauluja. Kirjastolta voi myös lainata Lahden seudun liikenteen lahjottaman matkakortin, jolla pääsee tutustumaan kestävään liikkumiseen alueellisen joukkoliikenteen parissa. Matkakortti on lainattavissa viikoksi ja sen aikana voi matkustaa rajattomasti LSL:n busseilla. Kirjaston Tavaralainasta kuntalaiset voivat lainata monia muitakin tarpeellisia välineitä kuten kasvikuivurin, saumurin tai teltan. Vuonna 2024 Tavaralainamo kiinnosti Japanissa asti ja kirjasto sai vierailijan Keion yliopistosta.

Kulttuuripalvelut järjestivät vuonna 2024 työpajoja kierrätysmateriaaleista esimerkiksi Halloween tapahtuman yhteydessä pidetyn friikkipehmolelutyöpajan sekä joulukorttipajan. Huhtikuussa kulttuuripalvelut järjestivät Vintagemarkkinat ja toukokuussa esiteltiin

ankeriasarkkua. Kulttuurituottaja järjestää yhteistyössä Meitin energian kanssa kaikille avoimia kulttuuriretkiä "kulttuuribussilla". Tämä 18-paikkainen minibussi käyttää kulkemiseen biokaasua. Vuonna 2024 järjestettiin kolme retkeä.

Ruokapalveluissa henkilökunta saa koulutusta mm. kasvisruokien kehittämiseen. Lisäksi ruokapalveluissa kiinnitetään huomiota energiatehokkuuteen, kotimaisuuteen ja sesonkituotteisiin. Kasvisruokavaihtoehto on tarjolla päivittäin ja kaikille koululaisille tarjotaan ilmainen hedelmä-/kasvisvälipala. Ruokahävikkiä vähennetään mm. hävikkibattleilla, myymällä jäämäruokaa henkilöstölle ja lahjoittamalla kuntalaisille.

4. ILMASTOTYÖ JA PÄÄSTÖKEHITYS

Asikkala on ollut mukana hiilineutraalien kuntien Hinku-verkostossa vuodesta 2013 lähtien. Verkostoon kuuluvat alueet ovat sitoutuneet vähentämään 80% kasvihuonepäästöistään vertailuvuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Asikkalan kunta on mukana myös vuosien 2017-2025 kuntien energiatehokkuussopimuksessa ja on saavuttanut sopimuksessa kunnalle asetetut energiansäästö tavoitteet aikataulussa.

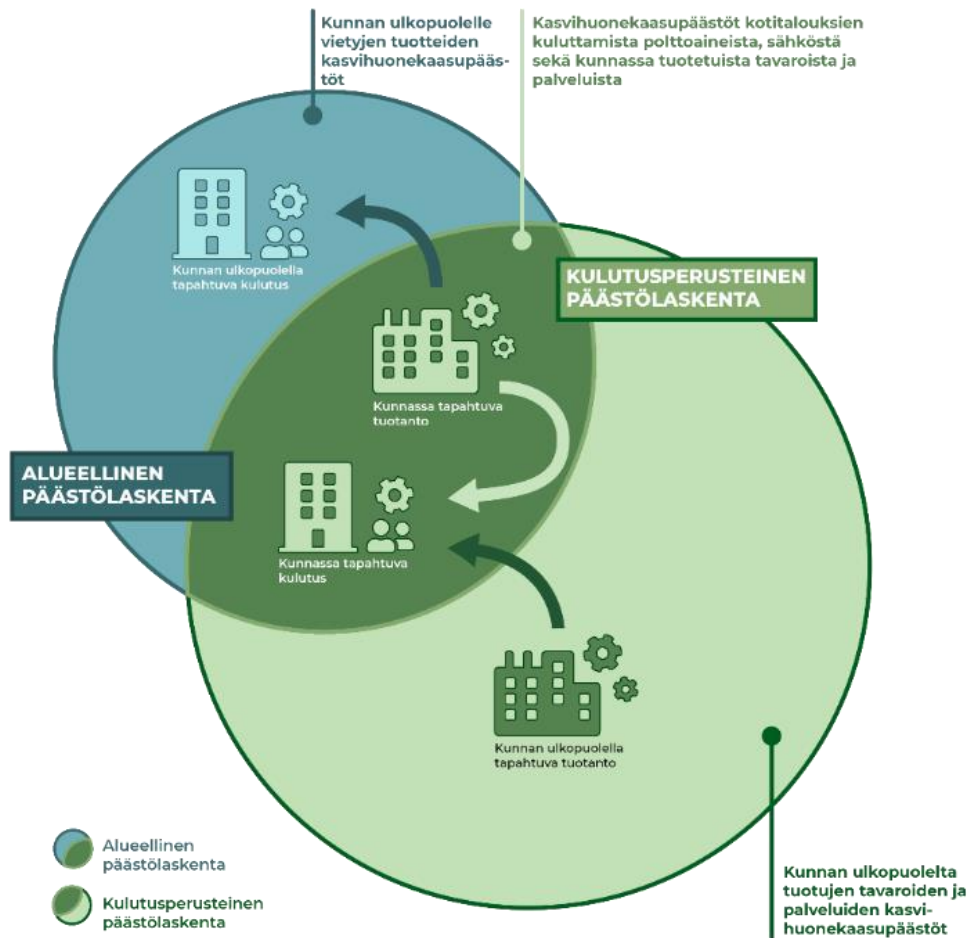
4.1. Ilmastosuunnitelman valmistelu

Asikkalan kunnan ilmasto- ja kestävyystyön kehittämiseen panostettiin vuonna 2024 erityisen paljon, sillä kuntaan valmisteltiin ympäristöministeriön rahoituksella ilmastosuunnitelma. Suunnitelman valmistelutyö käynnistyi vuoden 2023 syksyllä ja sitä tehtiin yhdessä kuuden muun Päijät-Hämeen kunnan kanssa. Ilmastosuunnitelman valmistelua koordinoi Päijät-Hämeen liitto.

Ilmastosuunnitelman valmisteluun osallistettiin laajasti kunnan henkilöstöä, päättäjiä, asukkaita ja muita sidosryhmiä järjestämällä erilaisia työpajoja sekä verkkokyselyitä. Myös asukasviestintään panostettiin ilmastosuunnitelman valmistelussa ja tietoa suunnitelmatyöstä esitettiin mm. tienvarsitauluilla.

4.2. Asikkalan päästökehitys 2007 – 2023

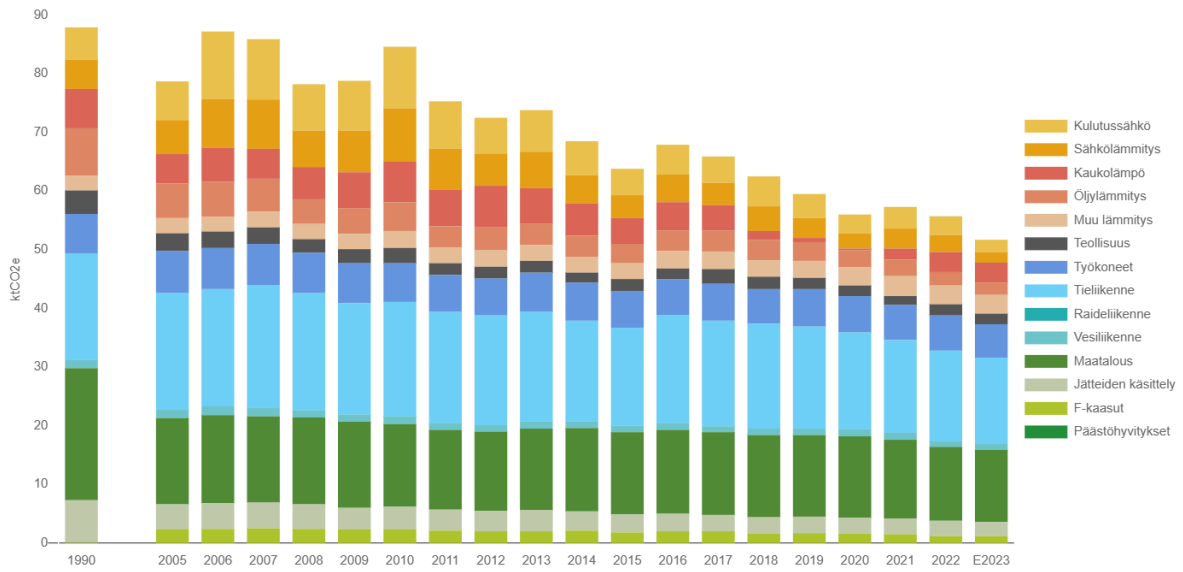
Alueellista päästökehitystä voidaan seurata sekä alueella syntyneiden päästöjen että alueella kulutettujen tuotteiden päästöjen perusteella. Alueelliset ja kulutukseen perustuvat päästölaskennat ovat osittain päällekkäisiä. Ne eivät siis ole vaihtoehtoja toisilleen vaan täydentävät toisiaan ja tarjoavat yhdessä laajemman tietopohjan kunnan ja kuntalaisten toiminnasta aiheutuvista kasvihuonekaasupäästöistä. (Kuva 1.) Asikkalan päästökehitystä tarkastellaan ympäristötilinpäätöksessä Hinku-tavoitteen mukaisesti vuosien 2007 ja 2023 välillä.

Kuva 1. Alueellisen ja kulutusperusteisen päästölaskennan laskentaperusteet. (Lähde: Sitowise, Asikkalan kulutuksen kasvihuonepäästöt)

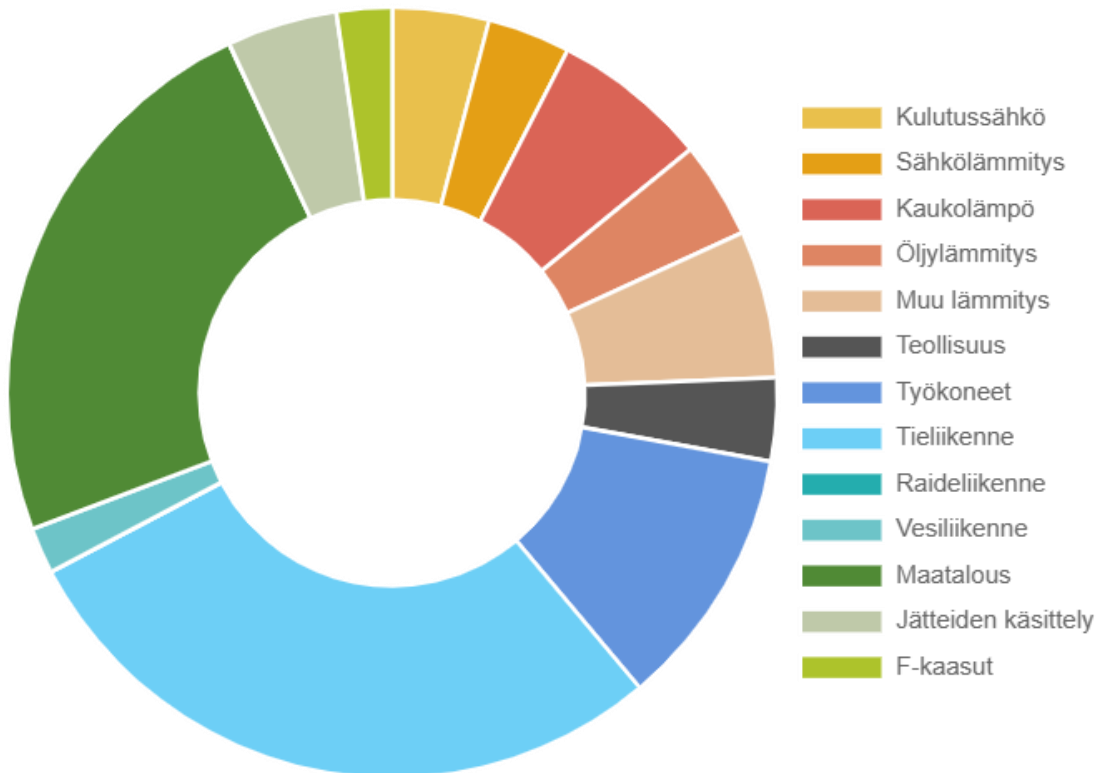
4.2.1. Käyttöperusteiset päästöt

Vuonna 2023 Asikkalan päästöt olivat ennakkotiedon mukaan 51,7 kt CO₂ekv ja asukaskohtaiset päästöt 6,5 t CO₂ekv. Kasvihuonekaasupäästöjä on saatu vähennettyä vuodesta 2007 vuoteen 2023 (ennakkotieto) mennessä 40 % (kuvaaja 2). Asukaskohtaiset päästöt ovat laskeneet samassa ajassa 34 %. Erityisesti energiankäytön päästöt ovat laskeneet ja tällä hetkellä suurimmat päästölähteet Asikkalassa ovat maatalous sekä tieliikenne (Kuvaaja 3). (Lähde: Syke – Kuntien ja alueiden khk-päästöt, hiilineutraalisuomi.fi)

Kuvaaja 2. Asikkalan kunnan alueella syntyneiden ilmastopäästöjen kehitys vuosien 2007-2023 välillä. (Lähde: Syke – Kuntien ja alueiden khk-päästöt, hiilineutraalisuomi.fi)

PÄÄSTÖJEN JAKAUMA E2023 — ASIKKALA

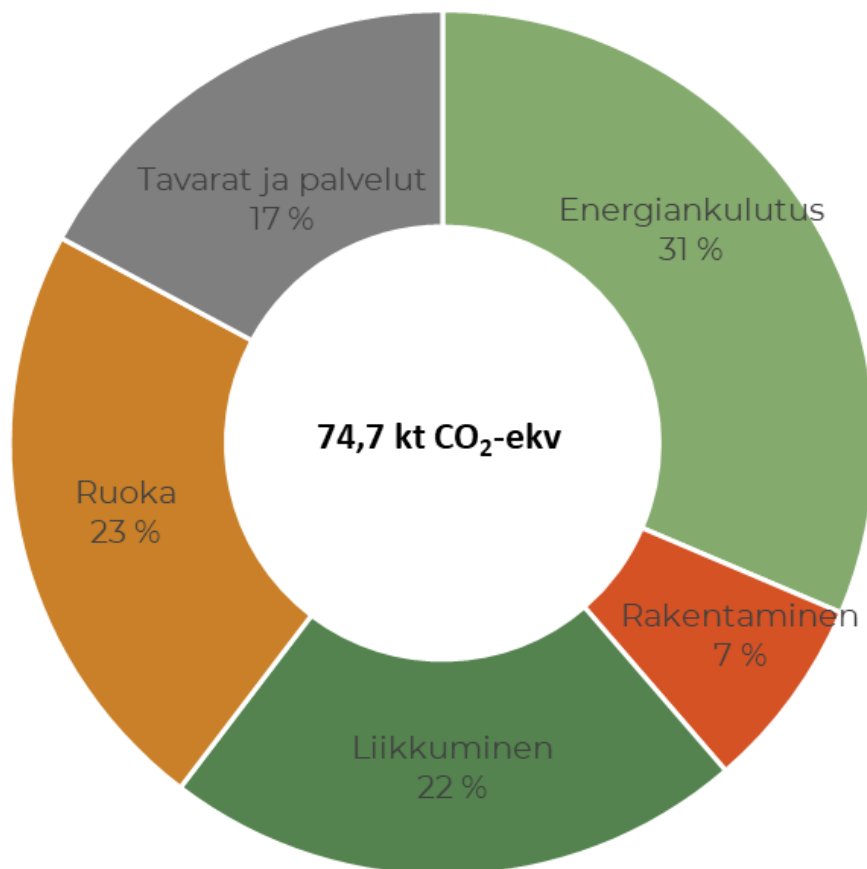
Kuvaaja 3. Asikkalan alueen päästöjakauma vuoden 2023 ennakkotiedon perusteella. (Lähde: Syke – Kuntien ja alueiden khk-päästöt, hiilineutraalisuomi.fi)

4.2.2. Kulutusperusteiset päästöt

Ilmastosuunnitelman valmistelun yhteydessä Sitowise toteutti Asikkalaan kulutusperusteisen päästölaskennan vuodelta 2022. Laskennan avulla saadaan tietoa kuluttamisen, kuten ruuan ja kulutustavaroiden tuotannon ja valmistuksen tai ulkomaanmatkojen päästöistä. Kulutusperusteisella päästölaskennalla pyritään arvioimaan kaikki kuntalaisten kulutuksesta aiheutuvat päästöt, huolimatta siitä, missä kulutettu hyödyke on tuotettu (Kuva 1). Kulutuksen kasvihuonekaasupäästöjen laskentamallissa, Kulmassa, kulutuksesta aiheutuvat päästöt on jaettu viidelle sektorille:

- Energiankulutus
- Rakentaminen
- Liikkuminen
- Ruoka
- Tavarat ja palvelut.

Vuonna 2022 Asikkalan kulutusperusteisen kasvihuonekaasupäästöt olivat 74,7 kt CO₂ekv ja asukaskohtaiset päästöt 9,30 t CO₂ekv (Kuvaaja 4).

Kuvaaja 4. Asikkalan kulutusperusteiset päästöt vuonna 2022. (Lähde: Sitowise, Asikkalan kulutuksen kasvihuonepäästöt)